

291409 - سهامی مختلط (حرام و غیر حرام) را به ارث برده‌اند و ارزش آن بالا رفته است؛ برای رهایی از آن چهکار کنند؟

سوال

سهام شرکت «اتصالات» به ما به ارث رسیده است. ما سود این سهام را برمی داشتیم و ده درصدش را خارج می کردیم و بقیه را برای خودمان می گذاشتیم. آیا کار ما درست است؟ ما می خواهیم این سهام را بفروشیم و از آن خلاصی یابیم اما نمی دانیم سرمایه اصلی ما چقدر است چون قیمت سهام بالا رفته. اکنون چه کار باید بکنیم؟

پاسخ مفصل

اگر سهام مذکور مختلط است به این شکل که فعالیت شرکت بخشی از آن حرام است یا بر اساس ربا تعامل می کند به این شکل که قرض ربوی می گیرد یا وام ربوی می دهد؛ واجب آن است که با فروش آن از این سهام خلاص شد و باقی گذاشتن آن با پاک کردنش جایز نیست؛ زیرا تحریم تنها متعلق به سود حرام نیست، بلکه به ذات خود معامله نیز برمی گردد چرا که سهم یک قسمت فراگیر از همه فعالیت شرکت است و هر تصرفی در سهام از طریق حرام، گناهی به همه سهام داران می رسد چنان که در پاسخ به پرسش (45319) و (83969) بیان شد.

اما آن مقدار از سودی که در برابر فعالیت حرام شرکت پیش از آگاه شدن از حرام بودن آن گرفته اید را می توانید از آن استفاده کنید و از آن چه که پس از دانستن حرمت به دست آمده باید خلاص شد.

بالا رفتن قیمت سهام تاثیری ندارد و شما می توانید سهام را به قیمت کنونی اش بفروشید و از آن نسبت حرامش خلاص شوید یعنی از سودی که پس از دانستن حرمت به دست آورده اید، چه ده درصد باشد یا کمتر یا بیشتر.

در «فتاوی اللجنة الدائمة» (۲۹۹/۱۴) آمده است: «سوال: من از الله می ترسم و از ربا بدم می آید و برایم در شرکت برق و سابک و الزراعیة در تبوک و نادک الزراعیة و شرکت سیمان کویت و شرکت اتومبیل سهام خریده‌اند. من سخن بسیاری درباره وجود ربا در این شرکت‌ها شنیده‌ام و نظری قطعی ندارم تا آن که پاسخ جناب شیخ را بشنوم. در صورت وجود ربا چگونه می توانم از آن رهایی یابم و پولم را پس بگیرم؟»

پاسخ: اولاً: هر شرکتی که ثابت شود بر اساس ربا. گرفتن یا دادن. کار می کند، مساهمه در آن جایز نیست، زیرا تعاون در گناه است. الله تعالی می فرماید:

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾

(و در نیکوکاری و تقوا با یکدیگر همکاری کنید و در گناه و تعدی دستیار هم نشوید و از الله پروا کنید که الله سخت کیفر است).

ثانیا: کسی که در شرکتی که بر اساس ربا کار می کند سهام خریده باید سهامی که در آن شرکت دارد را بفروشد و سود ربوی را در کارهای خیر و پروژه های خیریه مصرف کند. و بالله التوفیق و صلی الله علی نبینا محمد وآله و صحبه وسلم».

از دکتر محمد العصیمی . حفظه الله . پرسیده شد: «من از آغاز تاسیس شرکت «سابک» سهامی در این شرکت دارم و با انتشار تب سهام در جامعه به یاد آن سهام افتادم و درباره آن پرسیدم و به من گفتند که این شرکت ربوی است. چنان که شما می دانید مبلغ قرارداد کم است و این سهام برایش سود نقدی و سودی به شکل پرداخت سهام تعلق گرفته و در حال حاضر ارزش آن برابر با سیصد هزار ریال [سعودی] و کمی بیشتر است. لطفا در این باره فتوا دهید.

ایشان پاسخ دادند: «اگر چنان است که می گوئید شما از وضعیت آن آگاه نبوده اید. اکنون آن را بفروشید و اشکالی در قیمت آن نیست و نیازی به پاک کردن ندارد.

همچنین زکات سودهای سابق را اگر زکاتش را نداده اید به عنوان زکات یک سال بدهید. وفقک الله» از سایت شیخ.

والله اعلم.